

ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو برای آموزش عالی ایران

سید مصطفی هاشمی^۱، عباس خورشیدی^۲، لطف الله عباسی^۳، مهدی شریعت مداری^۴

^۱گروه علوم تربیتی - دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز - تهران - ایران

نویسنده مسئول :

سید مصطفی هاشمی

چکیده

پژوهش حاضر به منظور ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران می باشد. روش پژوهش حاضر از نظر اهداف، کمی از نظر داده‌ها، کیفی و از نظر ماهیت و نوع مطالعه، داده بنیاد از نوع طرح خود ظهور می‌باشد. جامعه آماری مورد پژوهش را کلیه خبرگان حوزه آموزش عالی و اجرایی سازمان سنجش آموزش کشور تشکیل می‌دهد، که بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله برفی ۲۵۵ نفر از متخصصین آموزش عالی و متخصصین اجرایی سازمان سنجش آموزش کشور انتخاب گردید. زمینه: ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو برای آموزش عالی ایران از دیدگاه متخصصین آموزش عالی و متخصصین سازمان سنجش آموزش کشور زمینه انجام این تحقیق می باشد. هدف: هدف از انجام این تحقیق سنجش و مقایسه دیدگاه دو جامعه فوق، نسبت به شیوه‌ها و عوامل وضع موجود و سایر شیوه‌ها و عوامل است. روش: ابزار سنجش پژوهش حاضر را یک فرم نیمه ساختار یافته به مدد کدگذاری باز و محوری که توسط محقق تدوین شده، تشکیل می‌دهد که فرم مذکور به مدد مصاحبه، فن دلفی و بارش مغزی بروی نمونه مذکور اجرا که پس از اشباع نظری خبرگان و متخصصین اجرایی سازمان سنجش الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی تدوین گردید. روش تحقیق از نوع توصیفی، پیمایشی و نمونه آماری براساس جدول مورگان به تعداد ۲۵۵ نفر می باشد. نتایج این پژوهش نشان داد شناسایی ویژگی های فردی، علمی، اخلاقی و خانوادگی و در نهایت سایر ویژگی ها می تواند نقش مهم و با اهمیتی بر شناسایی الگو مناسب پذیرش برای آموزش عالی ایران داشته باشند.

واژه های کلیدی: پذیرش دانشجو، آموزش عالی، ویژگی های فردی، ویژگی های علمی، ویژگی های اخلاقی و خانوادگی

۱. مقدمه

اساساً موضوع آموزش عالی متعاقب مطرح شدن مفهوم سرمایه انسانی، به صورت یکی از مهمترین مسائل کشورها در آمده است. بر همین اساس ورود به دانشگاه و شیوه بهره مند شدن از آموزش‌های آن برای کشورهای مختلف جهان، با توجه به بالاتر بودن هزینه این نوع آموزش‌ها به عنوان یک پدیده مهم مطرح است. [۱] وجود دیدگاه‌های مختلف نسبت به آموزش عالی، اعم از همگانی بودن حق برخورداری از این نوع آموزش و یا مرتبط بودن حدود برخورداری افراد جامعه از این نوع آموزش با اهداف اقتصادی و اجتماعی کشور و... باعث به وجود آمدن شیوه‌ها و اشکال مختلف دسترسی به آموزش عالی در کشورهای جهان گردیده است. [۲]

[۳] کشورهای در حال توسعه که نیازها با سرعت و شدت قابل توجهی تغییر می‌کند، کمبود نیروی انسانی متخصص به صورت تنگنایی در مسیر رشد اقتصادی قرار می‌گیرد و مسائل پیچیده‌ای را در بازار کار به وجود می‌آورد. برای رفع این تنگنا باید گزینش دانشجو و برنامه‌های نظام آموزشی به اندازه کافی حساب شده و دقیق باشند تا بتوانند نظام آموزش عالی را براساس احتیاجات جامعه به نیروی انسانی متخصص تنظیم کنند. [۴]

افزایش داوطلبان برای تحصیلات عالی، گسترش مراکز آموزشی را ضروری می‌نماید. محدودیت ظرفیت پذیرش دانشگاه‌ها، بیکاری دانش‌آموختگان، فرار مغزها، ... ضرورت انتخاب شایسته‌ترین افراد از میان متقاضیان ورود به مؤسسات آموزش عالی را مطرح می‌کند. این معضل خود باعث ایجاد حساسیت بالایی نسبت به عملکرد آموزش عالی در عامه مردم و دولت شده است. [۵]

همه توقع دارند تا با فرایندی کاملاً مناسب، مستعدترین و توانمندترین داوطلبان جذب مراکز دانشگاهی شوند تا هدف‌های متعالی آموزش عالی به آسانی محقق گردد. این امر به اندازه‌ای مهم و جدی است که موجب می‌شود تا شیوه‌های پذیرش دانشجو در آموزش عالی کشورمان همواره مورد بررسی و مذاقه قرار گیرد تا صحیح‌ترین و مناسب‌ترین شکل و محتوا را بدست آورد. در مراکز آموزش عالی، سیستم آموزشی بر پایه سه عنصر اصلی دانشجو، محتوا و هیأت علمی استوار است. هر گونه ضعف و کاستی در این سه زمینه، موجب بروز مشکلات جدی در فرایند آموزش خواهد شد. [۶] لذا به همان اندازه که محتوای دروس و حساسیت نسبت به گزینش اعضای هیأت علمی با اهمیت است، امر سنجش و پذیرش دانشجو نیز از موضوعات مهم و در خور توجه آموزش عالی می‌باشد. ورود داوطلبانی که سوابق تحصیلی درخشانی ندارند و توانمندی‌های لازم را برای ادامه تحصیل در دانشگاه‌ها کسب نکرده‌اند، آثار منفی بر کیفیت کار دانشگاه‌ها می‌گذارد. [۷] اهمیت و ضرورت پذیرش دانشجو از آن جهت واضح است که ارزش نیروی انسانی متخصص که بتواند چرخ‌های عظیم پیشرفت و ترقی در جامعه را بگرداند، روز به روز بیشتر احساس می‌شود. با توجه به کمبود ظرفیت دانشگاه‌ها و افزایش تعداد متقاضیان ورود به آموزش عالی و لزوم استفاده هرچه بیشتر از توانایی‌های جوانان و امکانات آموزشی کشور لزوم دقت و توجه در پذیرش دانشجو آشکار می‌شود. [۸] امروزه با افزایش تقاضای اجتماعی برای دسترسی به آموزش و نیاز به نیروی انسانی ماهر برای زنجیره گسترده‌ای از مشاغل جدید و پیشرفته، ضرورت انتخاب بهترین‌ها برای ورود به آموزش عالی مطرح می‌شود. [۹] یکی از علل اساسی افزایش تقاضا برای ورود به نظام آموزش عالی افزایش سطح کیفی و تقسیم کار و پیچیدگی روزافزون مهارت‌ها و حرفه‌هاست. نظام آموزش متوسطه با اهداف قدیمی، نمی‌تواند جوابگوی نیازهای جامعه باشد و رویکردهای عمومی آن به تدریج جای خود را به رویکردهای کارکردگرایانه تر می‌دهد. [۱۰] این تغییرات منحصر به جامعه ایران نیست بلکه می‌توان گفت این افزایش در ایران تابعی از افزایش در سطح جهانی است.

لذا در این پژوهش ما به دنبال ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو برای آموزش عالی ایران می‌باشیم.

۲. مبانی نظری پژوهش

۲.۱. الگوهای آموزش عالی و نحوه اداره دانشگاه‌ها در جهان

توماس کوهن در کتاب ساختار انقلاب‌های علمی می‌نویسد (الگو به روشنی تصورات و ادراکات غالب درباره رفتار علمی در یک نهاد و یا جامعه علمی خاص در یک مقطع زمانی معین را منعکس می‌کند). بولیوان می‌گوید (برای بهترین شیوه‌هایی که به کارایی بیشتر منجر می‌شود فرایند پیوسته سنجش روش‌ها و شیوه‌های انجام کار در مقایسه با مؤسسات و سازمان‌های پیشرو ضروری است وی این فرایند را

الگوپرداری می‌نامد). [۱۱] از این رو می‌توان الگوهای آموزش عالی و راهنمای اداره دانشگاه‌ها در برخی کشورهایی جهان را به صورت ذیل نام برد:

۱. الگوی ناپلئونی

۲. الگوی همبولتی (آلمانی)

۳. آموزش مبتنی بر پژوهش توأم با استقلال دانشگاه‌ها (انگلیسی)،

۴. الگوی کار آفرین (آمریکایی)

۵. الگوی متمرکز (شوروی)

۶. الگوهای تصمیم‌گیری در آموزش عالی [۱۳]

۲.۲ الگوی مناسب پذیرش دانشجو در ایران قلی پور و همکاران

قلی پور، شجاعی و شکوهی (۱۳۸۴) در پژوهشی به «بررسی نظام پذیرش دانشجو در ایران و ارائه الگوی مناسب» پرداختند. آن‌ها بیان کردند که به دلیل حجم بالای تقاضای اجتماعی آموزش عالی، فرایند پذیرش دانشجو از چالش‌های مهم نظام آموزشی برخی کشورهای دنیا است. در این پژوهش با بررسی تطبیقی نظام پذیرش دانشجو در سایر کشورها، به آسیب‌شناسی نظام آموزش ایران پرداخته و الگویی برای اصلاح وضعیت موجود ارائه شده است. مبنای اصلی این الگو بدین شرح است:

۱. تفکیک پذیرش از سنجش؛

۲. مبنا قرار دادن دروس اختصاصی و عمومی دانش‌آموزان دوره متوسطه در پذیرش دانشجو (توجه به آموزش متوسطه در سنجش دواطلب)؛

۳. در نظر گرفتن زمینه‌های خلاقیت، کارآفرینی، ابداع و کارهای علمی دانش‌آموزان؛

۴. استفاده از آزمون‌های تشریحی در سنجش؛

۵. توجه به نقش و جایگاه نظام آموزش و پرورش و نیز نظام آموزش عالی در سنجش و پذیرش دانشجو؛

۶. توجه به عملکرد سازمان سنجش به‌عنوان حلقه ارتباطی میان دو نظام فوق و نه به‌عنوان اصلی‌ترین عامل؛

۷. پیش‌بینی و ایجاد نظام خودکنترلی در الگوی پیشنهادی برای اصلاحات ضروری بر اثر تغییرات زمانی و مکانی؛

۸. کاهش زمینه‌های تحصیلی مهاجرت به کلان‌شهرها و بهره‌گیری از نیروی متخصص بومی در محل زندگی خود؛

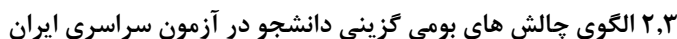
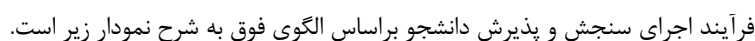
۹. کاهش تدریجی متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها با سازوکار جذب دانش‌آموزان در رشته‌های فنی و حرفه‌ای؛

۱۰. شناسایی و پرورش استعدادها با رویکرد عدالت؛

۱۱. استقلال دانشگاه‌ها در پذیرش دانشجو؛ [۱۴]

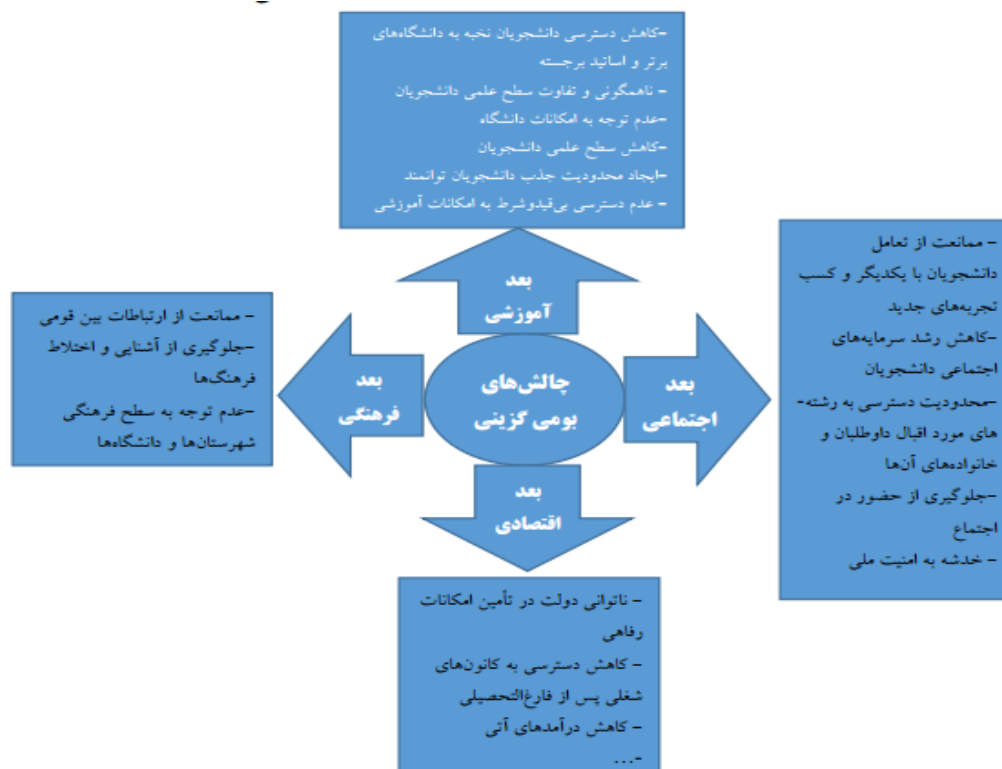
با توجه به موارد فوق، اجزای این الگو با جهت‌گیری اصلاح نظام پذیرش دانشجو و کاهش متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها به شرح ذیل پیشنهاد شده است:

به منظور سازماندهی، هماهنگی و اجرای فرایند سنجش و پذیرش دانشجو (در دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی)، کمیته‌هایی با عنوان کمیته پذیرش، کمیته سنجش و شورایی به نام شورای هماهنگی به شرح شکل ۱ تشکیل می‌شود. [۱۲]

५

طوری که معاونین آموزشی با ۶۱,۵ درصد بیشترین میزان مخالفت را دارا می‌باشند. همچنین تفاوت معنی‌داری بین دیدگاه گروه‌های مورد بررسی در ابعاد آموزشی و فرهنگی - خانوادگی مشاهده شد و در سایر ابعاد اختلاف معناداری بین دیدگاه گروه‌ها وجود ندارد. [۱۰]

شکل شماره ۳: الگوی چالش‌های بومی گزینی در آزمون سراسری آموزش عالی ایران

۳. روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر نحوه جمع‌آوری داده‌ها به شکل کیفی و کمی (آمیخته اکتشافی) و از نظر روش اجرای پژوهش از نوع داده بنیاد (مرحله کیفی) و پیمایشی مقطعی (مرحله کمی) است. همچنین پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است زیرا هدف تحقیق کاربردی حل مسئله و سرانجام دستیابی به اطلاعاتی جهت اتخاذ تصمیم و رفع نیازها و مشکلات فوری است. به عبارت دیگر هدف این پژوهش‌ها، توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است و به سمت کاربرد عملی حرکت می‌کند. در تحقیق حاضر، برای تعیین اعتبار درونی (قابلیت اعتبار) یافته‌ها، علاوه بر اینکه داده‌ها با مطالعه مبانی نظری، پیشینه تحقیق، منابع، مصاحبه با افراد کانونی انتخاب و تأیید شدند، نظرات و رهنمودهای گروهی از خبرگان نیز لحاظ شد و قبل از کدگذاری، جرح و تعدیل نهایی به عمل آمد. برای تأیید دقت و صحت داده‌ها در مورد اعتبار مطالعه از شیوه بررسی به وسیله اعضای پژوهش استفاده گردید. به این ترتیب که نتایج تحلیل و مقوله بندی‌های حاصل از مصاحبه شونده‌ها، در اختیار آنان قرار گرفت که آن‌ها را تأیید نمودند. جهت تعیین اعتبار بیرونی (انتقال پذیری) یافته‌ها از تکنیک‌های حصول اشباع نظری، استفاده از رویه‌های ویژه کدگذاری و تحلیل نمادها و نشانه‌ها و توصیف غنی داده‌ها، بهره گرفته شد. به این ترتیب که در مورد کلیه نکاتی که ممکن است بر قابلیت انتقال اثر بگذارد و قابلیت تعمیم نتایج به سایر حوزه‌ها و زمینه‌ها را افزایش دهد، تأکید شد. از آنجا که در این پژوهش نیز بدنبال حل مسئله‌ای تحت عنوان نحوه پذیرش دانشجویان در نظام آموزش عالی هستیم، روش پژوهش کاربردی است. جامعه مرحله کیفی صاحب نظران و خبرگان دانشگاهی (اساتید دانشگاهی حوزه آموزش عالی خبرگان سازمان سنجش آموزش کشور) به تعداد مجموع ۲۵۵ نفر بودند که به روش هدفمند گلوله برفی از آن‌ها نمونه گیری شده است. در این پژوهش با توجه به اهداف تحقیق از روش‌های آمار استنباطی (مانند آزمون کای اسکور، آزمون ویلکاکسون، آزمون کراسکال - والیس و آزمون من - ویتنی) با استفاده از بسته نرم افزاری SPSS استفاده شده است.

۴. یافته های پژوهش

در پایان مرحله کیفی و با عنایت به موارد فوق الذکر، شاخص ها، مولفه ها و ابعاد الگوی بدست آمده در مرحله دلفی با اخذ نظرات خبرگان وزن دهی شد.

جدول شماره ۱: نتایج مرحله نهایی فن دلفی ابعاد، مؤلفه ها و شاخص های الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران مطالعه

موردی کنکور سراسری

میانگین وزنی	مؤلفه	میانگین وزنی	بعد
۰/۷۷	توانایی های جسمی	۰/۸۰	بعد ویژگی های فردی
۰/۷۴	توانایی های روانی		
۰/۸۱	علاقه فردی		
۰/۸۴	هوش و استعداد تحصیلی		
۰/۸۷	دروس عمومی ادوار تحصیلی	۰/۷۶	بعد ویژگی های علمی
۰/۸۱	دروس تخصصی ادوار تحصیلی		
۰/۸۰	آزمون کتبی عمومی		
۰/۷۹	آزمون کتبی تخصصی		
۰/۷۵	مصاحبه علمی	۰/۸۱	بعد ویژگی های اخلاقی و خانوادگی
۰/۷۷	مصاحبه اخلاقی اعتقادی		
۰/۸۱	تحقیقات محلی		
۰/۷۵	تحقیقات در مدرسه		
۰/۸۳	پیشینه جمعیت شناختی	۰/۸۵	بعد سایر ویژگی ها
۰/۶۷	مصاحبه روانشناسی		
۰/۷۱	مهارت های ویژه		
۰/۸۳	مهارت های درون و بین فردی		
۰/۷۹	تجارب کاری		
۰/۷۱	سابقه انجام فعالیتهای پژوهشی		
۰/۷۸	فعالتهای عمومی اجتماعی		
۰/۸۱	آمایش سرزمین		
۰/۸۶	قوانین و ضوابط جاری پذیرش دانشجو	۰/۷۰	
۰/۷۰	برنامه ریزی نیروی انسانی کشور		

منبع: یافته های پژوهش

جهت استفاده از آزمون های پارامتریک قبل از اقدام به آزمون، لازم است از نرمال بودن جامعه اطمینان حاصل کنیم. به همین منظور از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است.

جدول شماره ۲: نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف

تعداد	K-S	درجه آزادی	سطح معنی داری
۲۵۵	۰/۹۱۸	۲۵۴	۰/۳۱۶

منبع: یافته های پژوهش

همچنان که ملاحظه می شود نتیجه به دست آمده از آزمون کلموگروف اسمیرنوف نشان می دهد که (K-S) به دست آمده معنادار نیست و این موضوع بیانگر نرمال بودن توزیع است. لذا امکان بهره مندی از آزمون های پارامتریک برای تحلیل داده های این پژوهش نیز مهیا می شود.

جدول شماره ۳: شاخص های نیکویی برازش بعد ویژگی های فردی

شاخص برازندگی	دامنه قابل پذیرش	میزان بدست آمده
خی دو	-	۴۱۶
درجه آزادی	-	۱۴۶
سطح معنی داری	کمتر از ۰,۰۵	۰,۰۰۱
نسبت خی دو به درجه آزادی	کمتر از ۳	۲,۸۵
RMSEA	کمتر از ۰,۰۸	۰,۰۳
GFI	بزرگتر از ۰,۹	۰,۹۰
AGFA	بزرگتر از ۰,۹	۰,۸۷

منبع: یافته های پژوهش

جدول شماره ۴: شاخص های نیکویی برازش بعد ویژگی های علمی

شاخص برازندگی	دامنه قابل پذیرش	میزان بدست آمده
خی دو	-	۶۱۰
درجه آزادی	-	۲۱۴
سطح معنی داری	کمتر از ۰,۰۵	۰,۰۰۱
نسبت خی دو به درجه آزادی	کمتر از ۳	۲,۸۵
RMSEA	کمتر از ۰,۰۸	۰,۰۶
GFI	بزرگتر از ۰,۹	۰,۸۵
AGFA	بزرگتر از ۰,۹	۰,۸۰

منبع: یافته های پژوهش

جدول شماره ۵: شاخص های نیکویی برازش بعد ویژگی های اخلاقی و خانوادگی

شاخص برازندگی	دامنه قابل پذیرش	میزان بدست آمده
خی دو	-	۵۲۳
درجه آزادی	-	۱۸۲
سطح معنی داری	کمتر از ۰,۰۵	۰,۰۰۱
نسبت خی دو به درجه آزادی	کمتر از ۳	۴,۷۱
RMSEA	کمتر از ۰,۰۸	۰,۰۵
GFI	بزرگتر از ۰,۹	۰,۸۹
AGFA	بزرگتر از ۰,۹	۰,۸۲

منبع: یافته های پژوهش

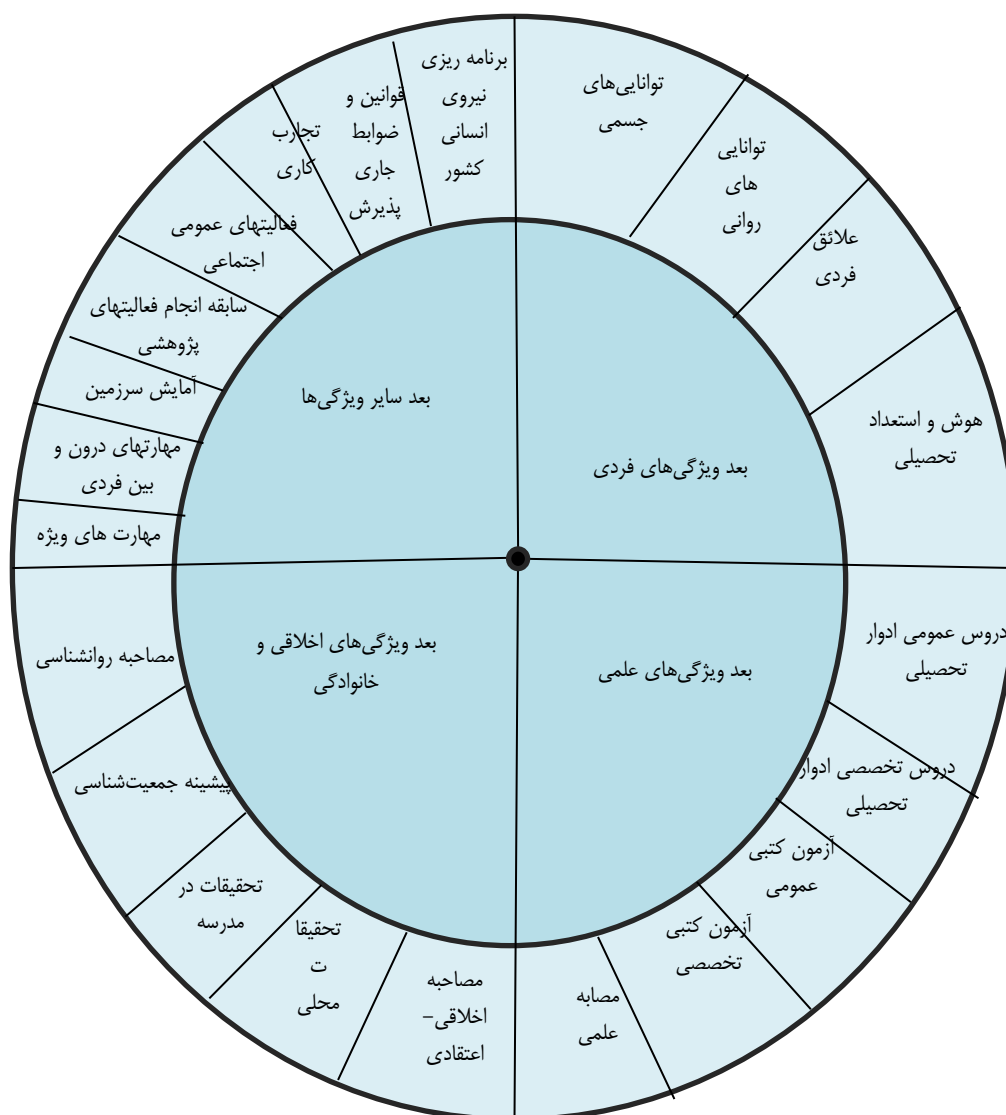
جدول شماره ۶: شاخص های نیکویی برازش بعد سایر ویژگی ها

شاخص برازندگی	دامنه قابل پذیرش	میزان بدست آمده
خی دو	-	۴۸۰
درجه آزادی	-	۲۰۴
سطح معنی داری	کمتر از ۰,۰۵	۰,۰۰۱
نسبت خی دو به درجه آزادی	کمتر از ۳	۲,۳۵
RMSEA	کمتر از ۰,۰۸	۰,۰۴
GFI	بزرگتر از ۰,۹	۰,۹۴
AGFA	بزرگتر از ۰,۹	۰,۹۲

منبع: یافته های پژوهش

۵. بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران (مطالعه موردی کنکور سراسری) شکل دهی شده است. در راستای دستیابی به این هدف، اهداف و سوالات فرعی تعیین شده است که می توان به شناسایی ابعاد، مولفه ها و شاخص های ارائه الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران مطالعه موردی کنکور سراسری اشاره کرد. به منظور پاسخگویی به سؤال اصلی پژوهش مبتنی بر اینکه ابعاد، مولفه ها و شاخص های سازنده الگوی مناسب پذیرش دانشجو در آموزش عالی ایران مطالعه موردی کنکور سراسری کدامند؟ از روش آمیخته (تلفیقی از روش کیفی و کمی) و جزء طرح های تحقیقی ترکیبی اکتشافی استفاده شد. در بخش کیفی به مدد مطالعه اسناد و مدارک علمی و قانونی و مصاحبه با خبرگان و همچنین تلخیص داده ها، ۱۳۰ کد باز (گویه) به دست آمد که پس از دسته بندی آنها با حذف برخی از کدهای مفهومی نهایتاً ۱۲۷ گویه در قالب ۲۲ مولفه و ۴ بعد دسته بندی شدند. سپس با برگزاری فن دلفی و بارش مغزی طی مرحله کدگذاری انتخابی، برخی گویه ها حذف و تعدادی اضافه شد. همچنین ابعاد و مولفه ها تغییر یافتند و در نهایت ۱۲۳ گویه در قالب ۲۲ مولفه و ۴ بعد به دست آمد.

بعد ویژگی‌های فردی متناظر است بر ویژگی‌های فردی که خود مشتمل است بر توانایی‌های جسمی، توانایی‌های فردی، علایق فردی و هوش و استعداد تحصیلی. در تبیین این یافته می‌توان عنوان کرد که برای انتخاب رشته مناسب برای هر یک از دانشجویان و هدایت آنها به سوی رشته‌ی موردنظر و متناسب خود باید به توانایی‌های فردی آنها توجه شود چراکه افراد از لحاظ توانایی‌های خود با یکدیگر متفاوت هستند و این تفاوت در توانایی‌ها باعث می‌شود که هر یک به سمت رشته‌ی خاصی گرایش داشته باشند. از طرفی ورود به هریک از رشته‌های دانشگاهی نیز نیازمند هوش و استعداد موردنیاز خود است که برای انتخاب رشته‌ی مناسب برای هریک از دانشجویان باید مدنظر قرار گیرد. از طرفی هر یک از افراد علائق خاص خود را دارند که این تفاوت در علائق نیز باعث هدایت آنها به زمینه‌های خاص می‌شود در نتیجه باید شرایطی فراهم شود تا افراد متناسب با هر یک از مقوله‌هایی که بیان شد به سمت رشته‌ی موردنظر خود هدایت شوند تا بتوانند نهایت بهره‌وری و کارایی را داشته باشند.

این بعد متناظر است بر ویژگی‌های علمی که خود شامل دروس عمومی ادوار تحصیلی، دروس تخصصی ادوار تحصیلی، آزمون کتبی عمومی، آزمون کتبی خصوصی و مصاحبه علمی می‌باشد.

در تبیین ویژگی‌های علمی می‌توان عنوان کرد که جهت ارائه‌ی الگویی مناسب باید توجه داشت که هر یک از دروس متناسب با تخصصی یا عمومی بودن می‌توانند بر انتخاب رشته‌ی موردنظر تأثیرگذار باشند. باید در هنگام انتخاب توجه داشت که در مورد هر یک از رشته‌ها دروسی هستند که نسبت به دروس دیگر از اولویت و ارجحیت بیشتری برخوردار می‌باشند در نتیجه باید این اولویت در مورد دروس مختلف رعایت شود. همچنین در هنگام انتخاب افراد باید به میزان اطلاعات و آگاهی آنان در زمینه دروس عمومی و تخصصی مرتبط با رشته‌شان نیز آگاهی کامل کسب نمود، چراکه این دانش پیش‌نیازی برای رشد و پیشرفت آنان محسوب می‌شود. باید توجه داشت که در صورتی که افراد از دانش موردنیاز برای رشته‌ی موردنظر خود برخوردار نباشند نمی‌توانند کارایی و بهره‌وری مناسبی داشته باشند. یکی از راه‌های شناخت میزان بهره‌بردار افراد از این دانش بهره‌گیری از آزمون‌های مختلف کتبی در زمینه دروس عمومی و تخصصی برای سنجش میزان دانش این افراد می‌باشد. از طرفی با انجام مصاحبه‌های علمی می‌توان علاقه و گرایش افراد نسبت به یک رشته خاص دانشگاهی را سنجید. همچنین با بهره‌گیری از این گونه مصاحبه‌ها می‌توان قدرت افراد در تجزیه و تحلیل موضوعات درسی مختلف متناسب با رشته‌ی آنان و همچنین قدرت ارزشیابی و قضاوت آنان در مورد موضوعات درسی را سنجید و می‌توان نظر هر یک از آنان را نسبت به مناسب یا نامناسب بودن برنامه درسی رشته موردنظر را مورد ارزیابی و نقد قرار داد.

بعد ویژگی‌های اخلاقی و خانوادگی متناظر است بر ویژگی‌های اخلاقی و خانوادگی که خود شامل؛ مصاحبه اخلاقی و اعتقادی، تحقیقات محلی، تحقیقات در مدرسه، پیشینه جمعیت شناختی و مصاحبه روانشناسی می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان عنوان نمود که جهت داشتن آموزش عالی‌ای با دانشجویان بسیار متعهد و پایبند ک مبنای و اصول اخلاقی و دینی کشور می‌توان با انجام مصاحبه‌های اخلاقی و اعتقادی میزان پایبندی آنان به اصول و ارزش‌های دینی و ملی و همچنین میزان اعتقاد آنان در خدمت به جامعه و افراد جامعه خود را سنجید. چراکه در صورتی که افراد معتقد به خدمت به جامعه خود نباشند پس از فراگیری علوم ملازم هیچگونه تلاشی در جهت توسعه و آبادانی کشور خود انجام نخواهند داد. از طرفی با بهره‌گیری از نظرات افراد مختلف از جمله همسایگان و همچنین اقوام و کسانی که بیشترین ارتباط با فرد را داشته‌اند می‌توان اطلاعات مفیدی در مورد افراد کسب نمود. همچنین می‌توان با بهره‌گیری از پرونده و سوابق تحصیلی افراد در دوره‌های قبلی تحصیل و همچنین بهره‌گیری از نظرات معلمان و همچنین کارشناسان آموزشی‌ای که در دوره‌های قبلی تحصیل با فرد ارتباط داشته‌اند اطلاعات مناسب و مفیدی کسب کرد. از طرفی با بررسی بافت جمعیت شناختی افراد از قبیل محل زندگی و تحصیل آنان و همچنین شناخت قومیت و آداب و رسوم که این افراد در آن محیط رشد و نمو یافته‌اند می‌توان به اطلاعات لازم در این زمینه دست یافت. همچنین با انجام مصاحبه‌های روانشناسانه مورد نیاز می‌توان اطلاعات لازم در زمینه سنجش میزان درون‌گرایی و برون‌گرایی فرد، سنجش میزان جمع‌گرایی - فردگرایی فرد، سنجش میزان استقلال و خودمختاری فرد در زمینه‌های مختلف کاری و شخصی، سنجش میزان قدرت تفکر فرد و همچنین سنجش میزان تبعیت‌پذیری فرد از جامعه و نهادهای مختلف، میزان انتقاد‌پذیری فرد و همچنین میزان انعطاف‌پذیری او در شرایط مختلف را مورد ارزیابی و انتقاد قرار داد.

بعد سایر ویژگی‌های متناظر است بر سایر ویژگی‌ها و خصوصیات فرد که خود شامل؛ مهارت‌های ویژه، مهارت‌های درون و بین فردی، تجارب کاری، سابقه انجام فعالیت‌های پژوهشی، فعالیت‌های عمومی اجتماعی، آمایش سرزمین، قوانین و ضوابط جاری پذیرش دانشجو و برنامه ریزی نیروی انسانی کشور می باشد. در تبیین این یافته می توان عنوان کرد که به منظور داشتن جامعه ای علمی با بالاتری سطح باید به مهارت‌های ویژه ای که این افراد می توانند داشته باشند توجه خاصی مبذول داشت چراکه داشتن این مهارت‌ها لازمه و ضرورت زندگی علمی آنان محسوب می شود. این مهارت‌ها می توانند شامل سواد کامپیوتری، آشنایی و تسلط به زبان خارجی، توانایی‌های عملی در زمینه‌های فنی و حرفه ای و سایر توانایی‌های علمی باشند. دارای اعتماد به نفس بوده و بتوانند با صلابت و قدرت رهبری گروهی از افراد جهت دستیابی به اهداف خاص را بر عهده بگیرند، همچنین بتوانن با افراد مختلف ارتباط برقرار کرده و از طریق به اشتراک گذاشتن دانش و اطلاعات خود با آنان بتوانند زمینه رشد علمی خود و دیگر افراد جامعه را فراهم آورند. همچنین این افراد باید از مهارت‌های ویژه در ارتباط با دانش خود برخوردار باشند تا در مواقع نیاز بتوانند از این مهارت‌ها بهره گیرند. باید روحیه پژوهشگری داشته باشند تا بتوانند در شرایط خاص دست به اقدام زنند و به گردآوری اطلاعات در مورد موضوع موردنظر بپردازند. از طرفی باید توجه داشت که برنامه ریزی برای جذب دانشجویان باید به گونه ای باشد که نیاز هریک از مناطق و استان‌های کشور مورد بررسی قرار گیرد تا مطابق با نیاز آنها به تربیت و استخدام افراد مبادرت ورزیده شود چراکه در صورتی که تربیت افراد متناسب با نیازهی جامعه و محیط تربیت نشود هم باعث هدررفت منابع شده و هم سردرگمی آنان را به دنبال خواهد داشت که این امر در نهایت منجر به تعویق افتادن دسترسی به اهداف کشور می شود. همچنین در انتخاب افراد برای هریک از مناطق بهتر از که از سیاست بومی گزینی بهره گرفته شود چراکه اگر افراد مورد نیاز هر منطقه از افراد بومی همان منطقه انتخاب شوند از آنجا که بهتر با فرهنگ مردم آن منطقه آشنا هستند بهتر می توانند اهداف موردنظر را تحقق بخشند و راحت تر می توانند همراهی افراد را کسب نمایند.

منابع و مأخذ

۱. حاتمی. جواد، محمدی رضا. و اسحاقی فاخته (۱۳۹۰) چالش ساختارسازی برای نظارت و ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی ایران. تهران: پ نجمین همایش ارزیابی کیفیت در نظام دانشگاهی، اردیبهشت ۱۳۹۰، دانشگاه تهران، پردیس دانشکده های فنی
۲. سازمان سنجش آموزش کشور (۱۳۹۱) گزارش مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی. تهران: سازمان سنجش آموزش کشور
۳. عباسپور، عباس. و شرفی محمد (۱۳۹۰) ارزیابی درونی در گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی اندازه گیری تربیتی
۴. علیاری. شهلا، ملکی حسن، پازارگادی مهنوش. عباس پور عباس. (۱۳۹۱). تدوین و استانداردسازی شاخص های ارزشیابی کیفیت و اعتبارسنجی برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری دانشگاه های علوم پزشکی کشور. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۵. فراسخواه، مقصود (۱۳۹۰). بررسی فرایند نهادینه شدن ساختار ارزیابی درونی و بیرونی در آموزش عالی ایران؛ با تأکید بر نظریه ساختاریابی. تهران: پنجمین همایش ارزیابی کیفیت در نظام دانشگاهی، اردیبهشت، دانشگاه تهران، پردیس دانشکده های فنی
۶. مجتبی زاده. محمد، عباس پور عباس، ملکی حسن. و فراست. مقصود. (۱۳۹۳). تحولات اعتبارسنجی در آموزش عالی ایران و جهان، آموزه ای برای نظام آموزش عالی ایران. تهران: اولین کنفرانس ملی و هشتمین همایش ارزیابی کیفیت در نظام های دانشگاهی، اردیبهشت ۱۳۹۳، دانشگاه صنعتی شریف
۷. میرشفایی مریم سادات. و درتاج فریبرز. (۱۳۹۱). ارزیابی درونی گروه های کتابداری و آموزش و پرورش دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه علامه طباطبائی. تهران: دومین کنفرانس ارزشیابی و تضمین کیفیت در نظام های آموزشی با تمرکز بر یکپارچه سازی نظام آموزشی، اسفند، انجمن پژوهش های آموزشی ایران
۸. جاودانی، حمید. (۱۳۸۶). بررسی راه های افزایش دستیابی به آموزش عالی، جلد اول، مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی
۹. حجازی، مهدی. (۱۳۸۶). بررسی تطبیقی و تحلیلی نظام گزینش دانشجو در کشور ایران و ممالک توسعه یافته (ژاپن، آلمان، انگلستان) به منظور ارائه الگوی مناسب، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی
۱۰. American Psychological Association. (2014). Definition of accreditation - the action or process of officially recognizing someone as having a particular status or being qualified to perform a particular. Retrieved June 29,
۱۱. Council for Higher Education Accreditation of educational. (2014). An overview of U.S. accreditation Retrieved January 2, 2014
۱۲. U.S. Department of Education. (2014). Accreditation in the United States djustment Included. Easy Care Agreements. Quick Turn-Around Time. Retrieved April 6, 2014
۱۳. Western Association of Schools and Colleges-Accrediting Commission for Senior Colleges and Universities. (2013). WASC 2013 handbook of accreditation
۱۴. Ghorchyan Nader Gholi, Arasteh, Hamid Reza, Parivash. (2004). 'the Encyclopedia of Higher Education' The Grand Persian Encyclopedia' 2nd Volume